

BAKTERİYEL HASTALIKLAR

DOI: 10.37609/akya.3747.c359

BÖLÜM 52

Hidayet Metin ERDOĞAN¹
Mehmet ÇİTİL²
Ebubekir CEYLAN³

1. GİRİŞ

Bakteriyel hastalıklar başlığı altında kedi ve köpek hekimliğinde, başta ülkemiz olmak üzere yaygınlıkla karşılaşılan ve önemli bir kısmı zoonoz olan bakteriyel enfeksiyonlar ele alınmıştır. Bu enfeksiyonların etiyolojileri, klinik seyri, tanı, tedavi ve korumasının önemli noktaları vurgulanarak, detaya kaçmadan kısaca belirtilmiştir.

1. ENFEKSİYÖZ TRAKEOBRONŞİTİS

Köpeklerin 'barınak öksürüğü' olarak bilinen çok faktörlü ve etkenli bir solunum yolları hastalığıdır. Son yıllarda hastalık 'Köpeklerin Enfeksiyöz Solunum Yolu Hastalığı Kompleksi (CIRDC)' olarak tanımlanmıştır.

1.1. Etiyoloji

Hastalığın etiyolojisinde *Bordetella bronchiseptica* ana etken olmakla birlikte, hastalık kompleksinde ayrıca *Mycoplasma spp.*, *Streptococcus equi subsp. zooepidemicus*, *Canine adenovirus 2 (CAV2)*, *Canine respiratory coronavirus*, *Canine herpesvirus*, *Canine influenza*, *Canine pneumovirus* ve *Parainfluenza* da rol oynar. Çevresel (barınma koşulları, beslenme, mevsimsel değişiklikler vb.) ve immün (genç ol-

ması, yetersiz kolostrum vb) faktörler hastalığa predispozisyon oluşturur.

1.2. Klinik belirtiler

Bordetella bronchiseptica nadiren kedilerde de enfeksiyon oluşturur. Klinik olarak yaygınlıkla köpeklerde başlarda kuru daha sonra yaş karakterde ve egzersizden sonra veya üst solunum yoluna basınç uygulanmasıyla veya trakea palpasyonuyla nöbet tarzında şiddetli bir öksürük ilk belirtilerdir. Bölgesel yangı ve ödemden dolayı kusma refleksi ve öğürmeyle üst solunum yolu sıvısı ekpektorasyonu belirlenir. Başlarda seröz ve seromüköz, sonraları mukopurulent veya purulent bir burun akıntısı olabilir. Genellikle bu hastalıkta sistemik bozukluklar bulunmaz. Fakat distemper veya mikotik enfeksiyonlarla komplike olmuşsa kilo kaybı, iştahsızlık, diyare, korioretinitis, sinirsel nöbetler görülebilir. Yavru köpeklerde solunum yollarının sekonder bakteriyel enfeksiyonuna bağlı olarak bakteriyel bronkopneumoni ve kronik bronşitis gelişebilir.

1.3. Tanı

Komplike olmamış olgularda klinik semptomlar ve epidemiyolojik veriler teşhis için yeterlidir.

¹ Prof. Dr., Aksaray Üniversitesi, Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları AD., hmerdogan@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0003-1261-4352

² Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları AD., mcitil@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0001-9839-7533

³ Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları AD., ebubekirceylan@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-3993-3145

31.2. Klinik bulgular

N. risticii enfeksiyonlarında uyuşukluk, aralıklı kusma, kanama eğilimi, poliartritis, nörolojik belirtiler, ödem, anemi, trombositopeni sıklıkla gözlenen belirtilerdir.

N. helminthoeca ilişkili olarak ateş, anoreksi, kilo kaybı, depresyon, lenfadenopati, kusma, ishal, hematokhezia, nötrofil, lenfopeni, monositosis ve trombositopeni gelişmektedir.

31.3. Tanı

Klinik olarak şüphelenilen olgularda kültür ve PCR ile tanıya ulaşılmaktadır.

31.4. Tedavi

Destekleyici tedaviye ilave olarak doksisisiklin (10 mg/kg, PO veya IV, en az 7 gün boyunca) ve Okisitetrasiklin (7 mg/kg, IV, günde 3 kez, 5 gün boyunca) etkilidir.

32. SONUÇ

Kedi ve köpeklerde görülen bakteriyel enfeksiyonlar, sadece hayvan sağlığını değil, zoonotik karakterleri nedeniyle insan sağlığını da tehdit eden önemli hastalık gruplarını oluşturmaktadır. Bu bölümde, solunum, gastrointestinal, genitoüriner, sinir sistemi ve deri başta olmak üzere çok sayıda sistemi etkileyen bakteriyel ajanlar detaylı olarak ele alınmıştır. Hastalıkların etiyolojisi, klinik bulguları, tanı yöntemleri ve tedavi yaklaşımları sistematik biçimde özetlenmiş; korunma önlemleri ve aşılamanın önemi vurgulanmıştır. Başarılı bir hastalık yönetimi için erken tanı, uygun antibiyotik seçimi ve destekleyici tedavi protokollerinin yanı sıra, çevresel hijyenin sağlanması ve zoonotik risklerin azaltılması da büyük önem taşımaktadır. Bu bilgiler hem veteriner hekimlik pratiği hem de halk sağlığı açısından yol gösterici niteliktedir.

KAYNAKLAR

- Greene, C. E. Infectious diseases of the dog and cat. 4th ed. Philadelphia, USA: Saunders Elsevier, 2006.

- Syke J. E. Canine and feline infectious diseases. 1st ed. China: Saunders Elsevier, 2014.
- Tilley, L. P., Smith, Jr., F. W. K. Blackwell's five-minute veterinary consult: canine and feline. 6th ed. New Delhi, India: Wiley Blackwell, 2016.
- Day MJ, Schultz RD. Veterinary immunology: principles and practice. 2nd ed. London, UK: CRC Press: 2014.
- Weese, S., Evason, M. A color handbook infectious diseases of the dog and cat. 1st ed. London, UK: Taylor & Francis, 2020.
- Barr, S. C., Bowman D. D. Blackwell's five-minute veterinary consult clinical companion: canine and feline infectious diseases and parasitology. 2nd ed. New Delhi, India: Wiley Blackwell, 2012.
- McVey, S., Kennedy, M., Chengappa, M.M., Wilkes, R. Veterinary microbiology. 4th ed. Pondicherry, India: Wiley Blackwell, 2022.
- El-Sawalhy, A. Veterinary infectious diseases in domestic animals, 3rd ed. Egypt, 2012.
- Nelson, W. R., Couto, C.G. Small animal internal medicine. 6th ed. Canada: Saunders Elsevier, 2020.
- Wiebe, V.J. Drug therapy for infectious diseases of the dog and cat. 1st ed. Pondicherry, India: Wiley Blackwell, 2015.
- Cote, E. Ettinger, S. J., Feldman, E.C. Ettinger's textbook of veterinary internal medicine. 9th ed. USA: Elsevier, 2024.
- Littman, M. P., Goldstein, R. E., Labato, M. A., Lappin, M. R., & Moore, G. E. (2006). ACVIM small animal consensus statement on Lyme disease in dogs: diagnosis, treatment, and prevention. *Journal of veterinary internal medicine*, 20(2), 422-434.
- Egberink, H., Addie, D., Belák, S., Boucraut-Baralon, C., Frymus, T., Gruffydd-Jones, T. & Horzinek, M. C. (2009). Bordetella bronchiseptica infection in cats: ABCD guidelines on prevention and management. *Journal of feline medicine and surgery*, 11(7), 610-614.
- Silva, R. O. S., & Lobato, F. C. F. (2015). Clostridium perfringens: A review of enteric diseases in dogs, cats and wild animals. *Anaerobe*, 33, 14-17.
- Gruffydd-Jones, T., Addie, D., Belák, S., Boucraut-Baralon, C., Egberink, H., Frymus, T., & Horzinek, M. C. (2009). Chlamydia felis infection: ABCD guidelines on prevention and management. *Journal of feline medicine and surgery*, 11(7), 605-609.
- Pal, M. (1995). Prevalence in India of Dermatophilus congolensis infection in clinical specimens from animals and humans. *Revue Scientifique et Technique-Office International des Epizooties*, 14(3), 857-864.
- Lamm, C. G., Ferguson, A. C., Lehenbauer, T. W., & Love, B. C. (2010). Streptococcal infection in dogs: a retrospective study of 393 cases. *Veterinary pathology*, 47(3), 387-395.
- Allison, R. W., & Little, S. E. (2013). Diagnosis of rickettsial diseases in dogs and cats. *Veterinary clinical pathology*, 42(2), 127-144.
- Morris, D. O., Loeffler, A., Davis, M. F., Guardabassi, L., & Weese, J. S. (2017). Recommendations for approaches to methicillin-resistant staphylococcal infections of small animals: diagnosis, therapeutic considerations and preventative measures. *Clinical Consensus Guidelines of the World Association for Veterinary Dermatology*, 28(3), 304-e69.